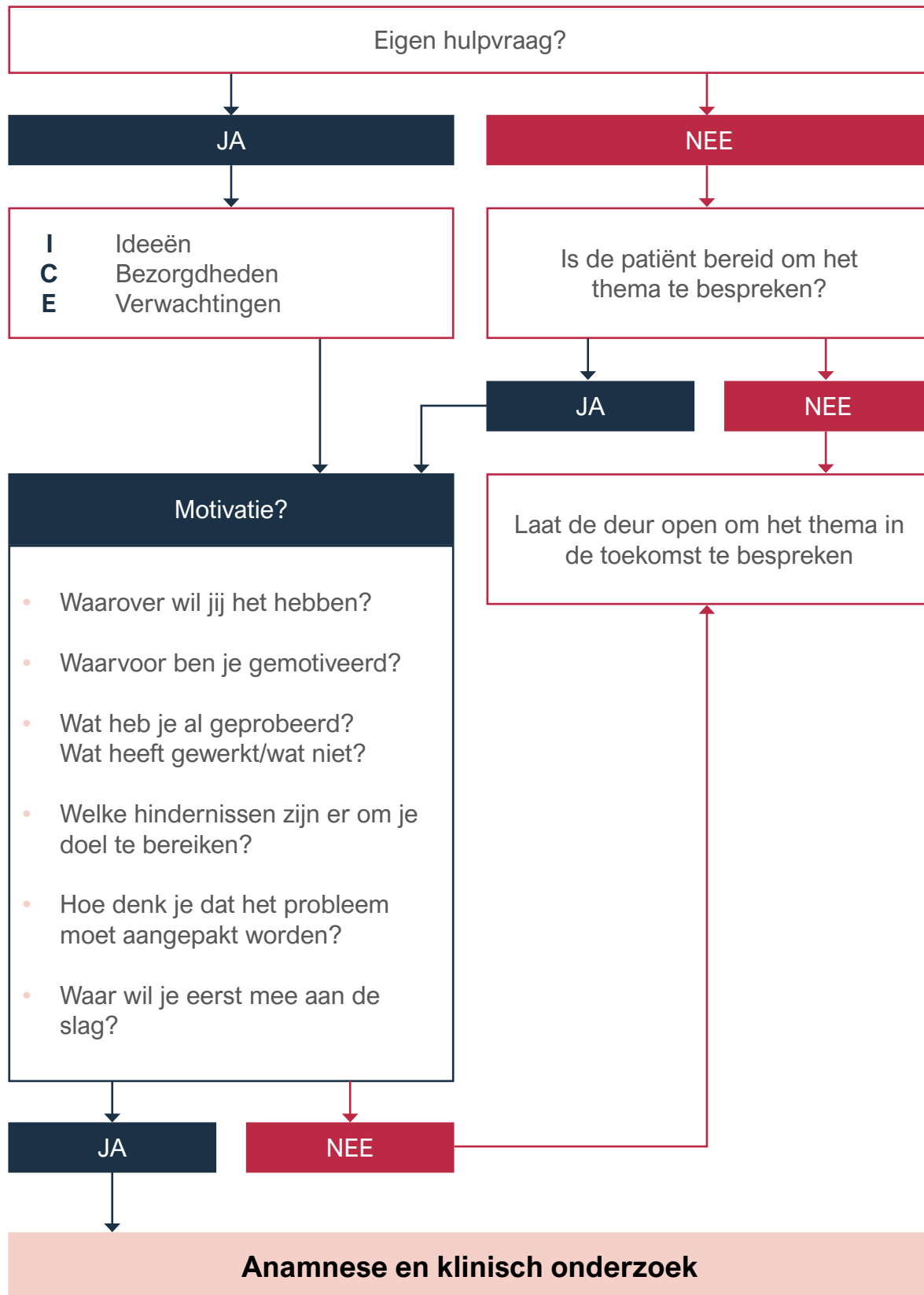

Behandeling obesitas

Flowchart huisarts

Verkenning hulpvraag en motivatie

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatiestelling

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

Behandeling

Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

Anamnese en klinisch onderzoek

Achtergrond

- Gewichtsevolutie
- Familiale belasting
- Eerdere behandelingspogingen
- Sociaal-economische situatie

Leefstijl

- Eetgedrag
- Beweging
- Slaap
- Emotieregulatie
- Roken, alcohol

Medicatie

Gewichtsverhogend? Zie **tabel**

Detectie psychische en somatische weerslag

- Levenskwaliteit
- Lichaamsbeleving
- Depressie-/angstklachten
- Risico eetstoornis: **SCOFF/ESP**
- Sociaal netwerk (steunfiguren)
- Slaapapnee (snurken, witnessed apnees, somnolentie, hoofdpijn)

Bloedafname

- Volledig bloedbeeld (COFO)
- Totaal-, HDL-, en LDL-cholesterol
- Triglyceriden
- Glycemie nuchter, HbA_{1c}, c-peptide
- ALT, AST, γ GT en bili
- Creatinine, eGFR

Eventueel:

- Schildklierfunctie
- Vitamine D, B12
- IJzerstatus
- Urinezuur

Fysiek onderzoek

Antropometrie

- BMI (gewicht, lengte), buikomtrek

Bloeddruk

Cardiovasculair

- Hartslag en -ritme
- Signalen hartfalen

Gastro-intestinaal

- Leverspanning
- Signalen leverstoornis

Hoofd en hals

- Schildklier
- Cushing (kenmerkende vetophoping 'moon face')
- PCOS (hirsutisme, acne, acanthosis nigricans)

Musculoskeletaal

- Jicht, osteoartritis
- Gangonderzoek

Huid

- Acanthosis nigricans, candida, psoriasis
- Abdominale striemen

Onderste ledematen

- Lymfoedeem
- Lipoedeem
- Veneuze insufficiëntie, ulcera, thromboflebitis, ...

Inschatting ernst en indicatiestelling

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatiestelling

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

Behandeling

Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

Inschatting ernst en indicatiestelling

Ernstinschatting (EOSS) (omcirkel per rij wat van toepassing is)					
Medische risicofactoren (bloeddruk, glycemie, bloedlipiden, ...)	GEEN	SUB-KLINISCH			
Lichamelijke symptomen (dyspnee, moeheid, pijn,...)	GEEN	MILD	COMORBIDITEIT(EN)	ERNSTIGE COMORBIDITEIT(EN) MET ORGAAN-SCHADE	ZEER ERNSTIGE COMORBIDITEIT(EN) IN EIND-STADIUM
Psychologische symptomen (lichaams-ontevredenheid, angst- en depressieklachten, ...)	GEEN	MILD	MATIG	ERNSTIG	ZEER ERNSTIG
Weerslag op welzijn	GEEN	MILD	MATIG	ERNSTIG	ZEER ERNSTIG
Functionele beperkingen	GEEN	MILD	MATIG	ERNSTIG	ZEER ERNSTIG
EOSS-score (de hoogst aangeduide ernst bepaalt de EOSS-score)	0	1	2	3	4

Zorg op maat

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatiestelling

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

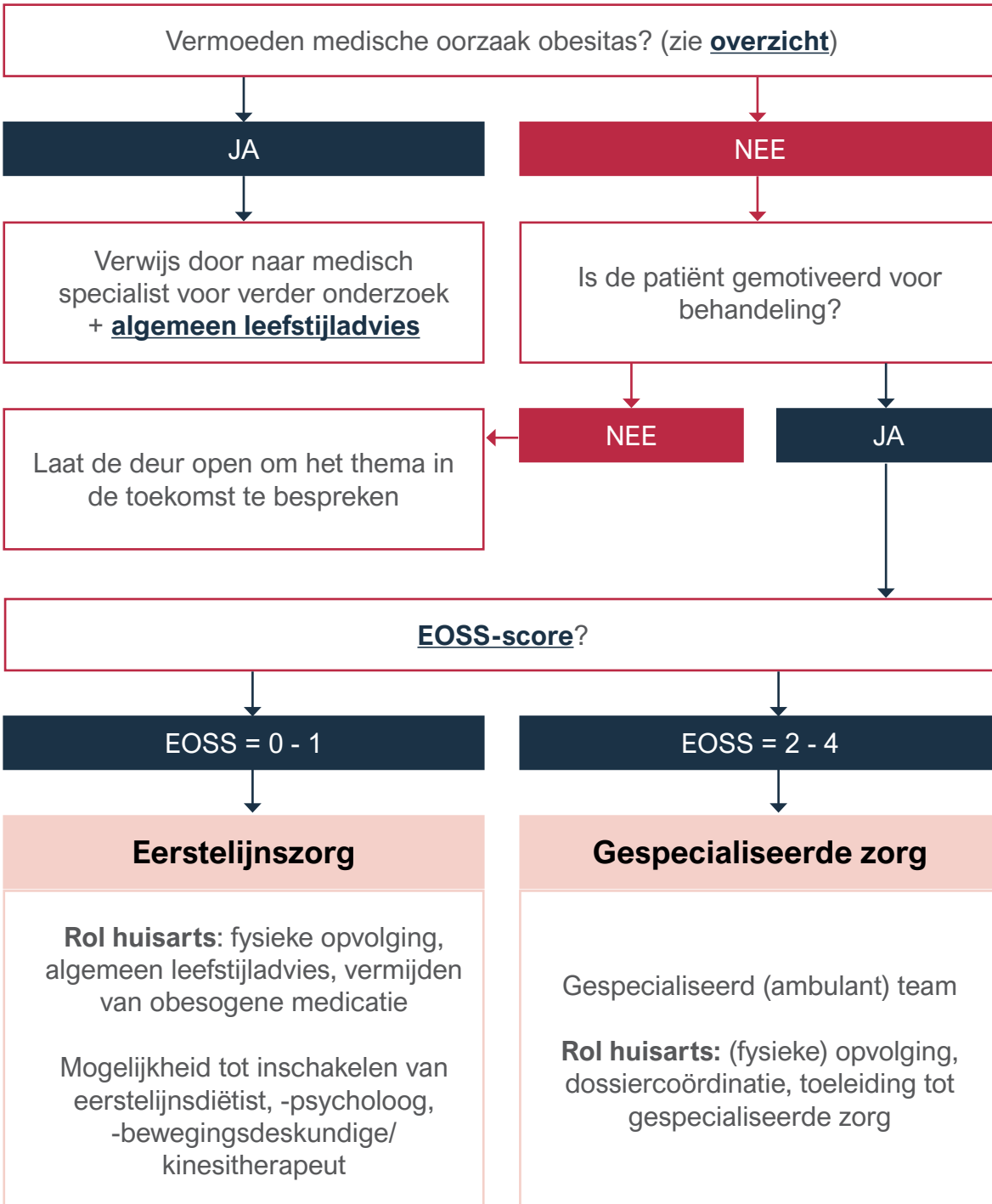
Behandeling

Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

Zorg op maat

Rekening houdend met de vermoedelijke oorzaken van obesitas, de EOSS-score en de motivatie, wordt voor de patiënt de meest aangewezen zorg voorgesteld.

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatietoetsing

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

Behandeling

Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

Eerstelijnszorg

Doel = brede gezondheidswinst, stabilisatie gewicht en gezondheidsrisico's

	EOSS = 0	EOSS = 1
Behandeling	Gezonde leefstijl	Intensieve leefstijlinterventie
Rol huisarts	<ul style="list-style-type: none"> Vermijd obesogene medicatie (zie Tabel) Algemeen leefstijladvies (zie behandeling) Fysieke opvolging 	<ul style="list-style-type: none"> Vermijd obesogene medicatie (zie Tabel) Verwijs door naar eerstelijnszorgverleners: <ul style="list-style-type: none"> Diëtist: competenties rond evenwichtige voeding verhogen; Bewegingsdeskundige/ kinesitherapeut: competenties rond beweeggedrag verhogen, helpen aansluiten bij structurele bewegingsactiviteiten; Psycholoog: verhogen motivatie, emotieregulatie, welbevinden, lichaamstevredenheid. Fysieke opvolging
Frequentie opvolging	Halfjaarlijks	Op duidelijk afgesproken tijdstippen, bv. na 6 weken, 3 maanden, 6 maanden, 1 jaar en nadien halfjaarlijks
Fysieke opvolging	<ul style="list-style-type: none"> Alarmsignalen? (verdere gewichtstoename, bijkomende medische risicofactoren, negatieve beleving) Bepaal indien nodig opnieuw de EOSS-score 	<ul style="list-style-type: none"> Opvolging risicofactoren Alarmsignalen? (verdere gewichtstoename, bijkomende medische risicofactoren, negatieve beleving) Bepaal indien nodig opnieuw de EOSS-score Indien onvoldoende succes: overweeg gespecialiseerde zorg

↓
Gespecialiseerde zorg

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatietoelating

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

Behandeling

Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

Gespecialiseerde zorg

Doel = verbeteren gezondheidsrisico's, verhogen levenskwaliteit

	EOSS = 2/3	EOSS = 3/4
Behandel-setting	Gespecialiseerde ambulante zorg	Gespecialiseerde obesitasteams/ klinieken
Behandeling	<ul style="list-style-type: none"> Multidisciplinair Intensieve leefstijlinterventie (voeding, beweging, gedrag/psychologisch) + eventueel farmacologische behandeling + bespreek bariatrische heekunde Behandeling comorbiditeiten 	<ul style="list-style-type: none"> Multidisciplinair Intensieve leefstijlinterventie (voeding, beweging, gedrag/psychologisch) + eventueel farmacologische behandeling + eventueel bariatrische heekunde Agressieve behandeling comorbiditeiten
Rol huisarts	<ul style="list-style-type: none"> Fysieke opvolging Dossiercoördinatie Overweeg farmacologische behandeling Verwijs naar gespecialiseerde zorgverleners 	<ul style="list-style-type: none"> Verwijs naar gespecialiseerd team/kliniek Opvolging, met coaching door gespecialiseerd obesitasteam Postoperatief bariatrisch traject met coaching door gespecialiseerd obesitasteam
Multi-disciplinair team	<ul style="list-style-type: none"> Geneesheer-specialist: i.f.v. comorbiditeiten; Diëtist: gespecialiseerd advies op maat, eetstructuur, eventueel energiebeperkt dieet; Bewegingsdeskundige of kinesitherapeut: advies op maat i.f.v. beweging bij comorbiditeiten en functionele beperkingen; Psychologisch luik: motivering en zorg op maat i.f.v. eetstijl, verstoorde cognities, emotieregulatie, lichaamsbeleving, psychologische comorbiditeiten. 	<ul style="list-style-type: none"> Gespecialiseerd obesitasteam (o.l.v. endocrinoloog + bariatrisch chirurg, psycholoog, diëtist, kinesitherapeut) Nazorg: gespecialiseerde ambulante hulpverleners
Fysieke opvolging	<ul style="list-style-type: none"> Alarmsignalen? (verdere gewichtstoename, bijkomende medische risicofactoren, negatieve beleving) Bepaal indien nodig opnieuw de EOSS-score Indien onvoldoende succes: overweeg gespecialiseerd obesitasteam 	<ul style="list-style-type: none"> Pre/postoperatief bariatrisch traject (zie bariatrisch traject) Alarmsignalen? (verdere gewichtstoename, bijkomende medische risicofactoren, negatieve beleving)

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatietelling

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

Behandeling

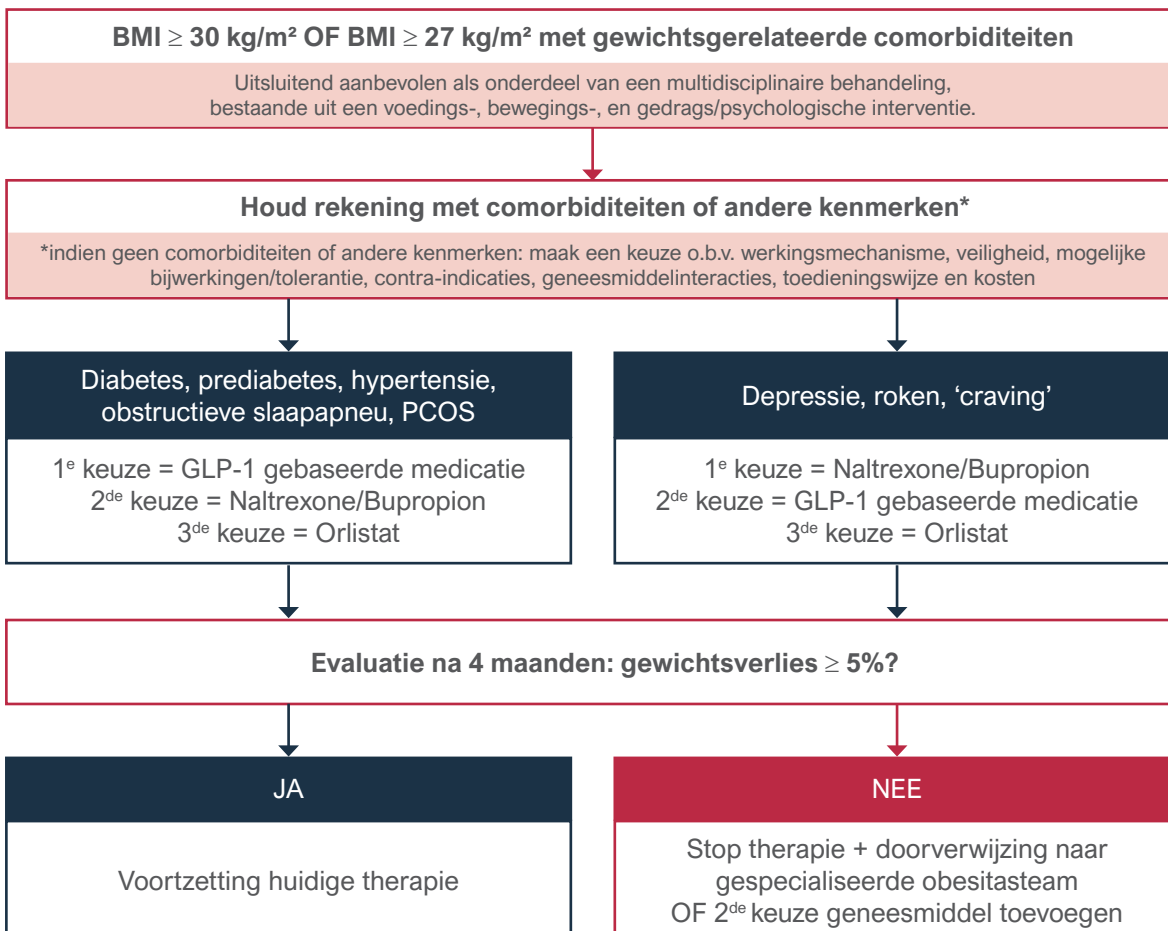
Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

Algemeen leefstijladvies

Afwisselend eten	Op vaste tijdstippen eten, samen met anderen, met aandacht voor <ul style="list-style-type: none"> • eetcompetenties (gestructureerd, genoeg, gezellig, gevarieerd), en • met de voedingsdriehoek als inspiratie.
Leuk bewegen	Regelmatig even rechtstaan en beweegactiviteiten, met <ul style="list-style-type: none"> • tips rond leuk bewegen, en • de bewegingsdriehoek als inspiratie.
Lief zijn voor jezelf	Werk aan een positieve lichaamsbeleving . Focus samen met de patiënt op wat het lichaam voor de patiënt doet en minder op hoe het eruit ziet of wat het weegt.
Emoties hanteren	Laat de patiënt actief aan de slag gaan met emoties, <ul style="list-style-type: none"> • tips rond emotieregulatie en • de geluksdriehoek.
Slapen	Genoeg slapen is de basis van een gezonde leefstijl. Ondersteun de patiënt met: <ul style="list-style-type: none"> • 10 tips voor voldoende slaap.

Farmacologische behandeling

Bariatrisch traject

Rol huisarts/obesitasteam na bariatrische heekunde

- Patiënt aanmoedigen om opvolgafspraken bij multidisciplinair team bij te wonen (zie onderstaande tabel)
- Jaarlijkse bloedafname
- Blijvende opvolging/screening op comorbiditeiten of complicaties
- Preventie van gewichtstoename
- Stimuleren tot voldoende beweging i.f.v. metabole gezondheid, spier- en botmassa en fitheid

Postoperatieve opvolgafspraken

	2w	4w	3m	6m	12m	18m	24m
Chirurg		x		x			
Diëtist	x	x	x	x	x	x	x
Endocrinoloog			x		x	x	x
Psycholoog*					x		x
Gynaecoloog (V)					x		

*ad hoc inschakelen van psycholoog kan aangewezen zijn bij opvallende gewichtstoename, psychologische symptomen of wanneer uit een preoperatieve screening blijkt dat frequente opvolging noodzakelijk is

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatiestelling

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

Behandeling

Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

Potentieel gewichtsverhogende medicatie

Categorie	Klasse	Naam	Alternatieve therapie
Antidiabetica	Insuline	Insuline	<ul style="list-style-type: none"> • Metformine • GLP-1-analogen: exenatide, liraglutide, dulaglutide, lixisenatide, semaglutide • Acarbose • Gliflozinen (SGLT-2 inhibitoren): canagliflozine, dapagliflozine, empagliflozine, ertugliflozine • Gliptinen (DPP4 –inhibitoren): alogliptine, linagliptine, sitagliptine, saxagliptine, vildagliptine • Combinatietherapie: Pioglitazon + metformine Glipizide + metformine Glibenclamide + metformine
	Glitazonen	Pioglitazon	
	Hypo-glycemiserende sulfamiden	Glimepiride Glipizide Gliclazide Glibenclamide	
	Gliniden	Repaglinide	
Antidepressiva	Tricyclische antidepressiva	Amitriptyline Imipramine Nortriptyline	<ul style="list-style-type: none"> • SNRI's: Duloxetine, Venlafaxine (variabel effect op gewicht) • Noradrenaline- en dopamine-heropnameremmers: Bupropion • Direct werkend op de neuroreceptoren: Trazodon • SSRI's: Fluvoxamine (variabel effect op gewicht), fluoxetine, sertraline
	Direct werkend op neuroreceptoren	Mirtazapine	
	MAO-inhibitoren	Fenelzine	
	SSRI's	Paroxetine Citalopram Escitalopram	
	Lithium	Lithium	
Antipsychotica		Haloperidol Clozapine Risperidone Olanzapine Quetiapine Sertindol Paliperidon Chloorpromazine	Aripiprazol (variabel effect op gewicht)
Anti-epileptica		Valproïnezuur Carbamazepine Gabapentine Pregabaline	Topiramaat Zonisamide Lamotrigine
Corticosteroiden	Orale, nasale, ... preparaten	Prednison Prednisolon Cortisone	NSAID's
Hormoonvervangende therapie	Progestogenen*		
Antihistaminica		Difenhydramine	Voorkeur voor weinig sederende H1-antihistaminica
Bèta-blokkers		Propranolol Metoprolol Atenolol	ACE inhibitoren Angiotensine II receptor blokkers Calcium kanaal blokkers (vochtretentie) Timolol Acebutolol
Antihypertensiva	Centraal werkend	Clonidine	ACE inhibitoren Angiotensine II receptor blokkers Diuretica Prazosin

*Onvoldoende evidentie beschikbaar omtrent het effect van combinatiepreparaten op gewicht (Gallo et al., 2014)

Ref.: Gallo et al., 2014; Domecq et al., 2015; Endocrine Society; 2015; Lopez et al., 2016; Grootel et al., 2018; Wharton et al., 2018; Rueda-Clausen et al., 2020

Anamnese en klinisch onderzoek

Inschatting ernst en indicatietoelating

Zorg op maat

Eerstelijnszorg

Gespecialiseerde zorg

Behandeling

Bariatrisch traject

Gewichtsverhogende medicatie

